herpy

VARANER

Bogert's Monitor

Varanus bogerti

Varanus bogerti er en sort, træboende varan fra øerne ud for Ny Guineas sydøstspids, og den hører til gruppen af trævaraner omkring *Varanus prasinus*. Arten er kun kendt fra en håndfuld museumsdyr og næsten ukendt i fangenskab, så pasningen bygger på de nærmeste slægtninge.

Familie: Varanidae Tidligere navn: *Varanus prasinus bogerti*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**82-94 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 80 × 180 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-34 °C**
Hotspot	**45-50 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**70-95 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2-3 æg**
Inkubation	**157-203 dage** ved 29-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står som de fleste varaner på CITES liste II og i bilag B til EU's forordning om handel med vilde dyr (338/97). Den er ikke på forbudslisten i bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 om forbud mod hold af særlige dyr og må derfor holdes af private efter de almindelige regler, bl.a. dyrevelfærdsloven. Bed sælgeren om dokumentation for dyrets lovlige oprindelse; ved indførsel fra lande uden for EU kræves CITES-papirer.

Om arten

Varanus bogerti er en slank, træboende varan i gruppen af trævaraner omkring *Varanus prasinus*. Voksne dyr er ensfarvet sorte på oversiden, ligesom *Varanus beccarii*, med askegrå bug og ofte et lysere, gråt hoved. Arten kendes på ru hovedskæl, knudrede nakkeskæl, et højere antal skæl rundt om kroppen og et næsebor, der sidder længere tilbage på snuden. Halvvoksne dyr kan have smalle gule tværbånd af spredte gule skæl på ryggen, og ungerne er askegrå med 15-19 tværrækker af lyse pletter på nakke og ryg.

Arten blev beskrevet i 1950 som underart af *V. prasinus* og har siden 1991 været regnet som selvstændig art. Det videnskabelige navn hædrer Charles Mitchill Bogert, tidligere kurator for herpetologi ved American Museum of Natural History i New York. Genetiske undersøgelser placerer den inde i *V. prasinus*, så *V. prasinus* næppe er en ensartet art, og slægtskabet er endnu ikke afklaret.

Voksne dyr måler 29-32 cm fra snude til kloak og 82-94 cm i alt, og halen er 1,6-2,1 gange så lang som kroppen. Et halvvoksent dyr på 41 cm vejer omkring 44 g. Vægten af voksne dyr og levetiden er ikke dokumenteret. Voksne *V. beccarii* på 74-80 cm vejer omkring 210 g, og levetiden på 10-15 år i boksen er lånt fra *V. prasinus*.

At holde arten er en langvarig og krævende opgave: et højt, varmt og fugtigt terrarie, ofte hjemmebygget, levende insekter hver uge og erfaring med trævaraner. Dyret er sky, og der findes ingen dokumenteret erfaring med at holde og avle det, så svaret på mange spørgsmål er ikke kendt.

Udbredelse og levested

Varanus bogerti lever på øerne i provinsen Milne Bay ud for Ny Guineas sydøstspids i Papua Ny Guinea. Den er kendt fra Fergusson og Normanby i D'Entrecasteaux-øerne, og typelokaliteten er Fergusson (Moratai). På Normanby er den efter lokale oplysninger almindelig. Et ældre museumsdyr stammer fra Misima i Louisiade-øerne, mens et ungt dyr fra Trobriand-øerne mangler at blive bekræftet. Kortet viser derfor D'Entrecasteaux-øerne og Misima.

Udbredelsen er utilstrækkeligt kortlagt, og det er uvist, om alle de gamle museumsdyr er rigtigt stedfæstet eller hører til samme art. Arten står på IUCN's rødliste som ikke truet (LC), men bestandenes størrelse er ikke kendt.

> **Oprindelig udbredelse:** Papua Ny Guinea.

LEVESTED

Varanus bogerti lever i skov fra havniveau op til omkring 400 m. På Fergusson findes den i sekundær lavlandsregnskov, og på Normanby både i mangroveskov og lavlandsregnskov. Arten er træboende og formodes som de nærmeste slægtninge at opholde sig i trækronerne og kun sjældent at komme ned på jorden. Føde, døgnrytme og æglægning er ikke dokumenteret i naturen. Arten lægger æg.

Den nært beslægtede *Varanus prasinus* æder store træboende leddyr som græshopper, løvgræshopper og kakerlakker, og hunnerne lægger æggene i termitboer oppe i træerne. Det er ikke set hos *V. bogerti*, men er et rimeligt udgangspunkt. Der findes ingen klimamålinger fra artens egne levesteder; øerne ligger i troperne, og klimaet er varmt og fugtigt hele året.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Varanus bogerti*, og arten er næsten ikke set i fangenskab. Pasningen bygger på de nærmeste slægtninge, *Varanus beccarii*, *Varanus kordensis* og *Varanus prasinus*, og tallene i dette og de følgende afsnit er lånt derfra. Dyr, der kommer i handlen som *V. bogerti*, bør kontrolleres nøje, fordi de let forveksles med den sorte *V. beccarii*.

Ét voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 120 × 80 × 180 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Et par skal have mindst 160 × 120 × 185 cm og gerne en skydevæg, så dyrene kan skilles ad. Højden er vigtigere end gulvarealet. Terrariet er ofte hjemmebygget af vandfast krydsfiner, eller det er et helt rum.

Beklæd bagvæg og sider med korkplader. Sæt tykke og tynde grene i mange højder og vinkler, og lad nogle hænge frit, så dyret skal koordinere sine bevægelser. Lav flere lukkede skjul i toppen og kasser med fugtigt løv, hvor dyret kan sove og lægge æg. Som bund bruges et 5-15 cm lag skovjord med visne blade, og levende planter som monstera og pothos giver skjul og holder på fugten. Et opvarmet vandbassin hjælper med luftfugtigheden. Dyret er hurtigt, så lav dobbelte døre eller en sluse, og afskærm alle lamper og varmekilder, så dyret ikke kan brænde sig. Ventilationen skal være god.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen være 24-34 °C og om natten 22-25 °C. Overfladetemperaturen på solpladserne skal være 45-50 °C. Mål den med et IR-termometer, ikke som lufttemperatur, og sørg for en stor gradient, så dyret kan vælge mellem varme og kølige zoner. Alle varmekilder styres af termostat. Temperaturerne er lånt fra *V. beccarii* og ikke dokumenteret for *V. bogerti*.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 70-95 %. Forstøv terrariet flere gange i døgnet med frisk vand, gerne med et automatisk anlæg, og lad bunden tørre lidt op mellem forstøvningerne. Dyrene drikker vanddråber fra blade og grene. Et opvarmet vandbassin på omkring 15 cm dybde hjælper med at holde fugten oppe. God ventilation forhindrer stillestående luft og mug.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have UVB-lys. Brug en kombineret varme- og UVB-lampe over solpladsen, så dyret kan vælge mellem skygge og lys, og sigt mod Ferguson-zone 2. Zonen er ikke dokumenteret for arten og er lånt fra beslægtede trævaraner. Lyset tændes 12 timer om dagen. Skift UVB-lamperne efter producentens anvisning, også selv om de stadig lyser. For lidt UVB, kalk og D3-vitamin giver metabolisk knoglesygdom.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

FODER

Fodringen er lånt fra *V. beccarii* og *V. prasinus*, der hovedsageligt æder store leddyr. Mere end 90 % af foderet skal være insekter som kakerlakker, rosenbillelarver, superorme og græshopper, pudret med kalk og et vitamin- og mineraltilskud med D3. Fisk, æg med skal og daggamle kyllinger kan indgå en gang imellem; gnavere og andre hvirveldyr må kun udgøre en lille del, fordi dyret ellers bliver fedt. Voksne dyr fodres en til to gange om ugen med i alt 10-20 g foder pr. dyr.

Lad insekterne gå frit i terrariet, eller fyld små huller i kork og grene med madstykker, så dyret skal jage og fiske maden ud. En bestand af kakerlakker og bænkebidere i løv og rådnende træ giver ekstra småbytte. Nyklækkede unger nægter ofte at spise i op til to uger og nogle gange længere, så de skal vejes jævnligt.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er formentlig sky og nervøs som andre trævaraner, og håndtering stresser dyret. Bid og kløer er en reel risiko: tænderne er skarpe, kløerne er lange, og et forskrækket dyr kan også afføre sig på den, der holder det. Skaderne er langt mindre end hos store varaner, men sår kan blive betændt, så de skal renses og desinficeres.

Hold en rolig rutine, åbn terrariet roligt, og lad dyret komme til hånden i stedet for at gribe ned over det. Undgå at tage fat i halen. Håndtér kun korte stunder; mange dyr skal ikke håndteres. Vask hænderne grundigt efter berøring af dyr, terrarie og foder, fordi krybdyr ofte bærer salmonella. Arten holdes enkeltvis, og par skal altid kunne komme væk fra hinanden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *Varanus bogerti* eller de nærmeste slægtninge. Dyrene skal være fuldt udvoksede og i god kondition, før de sættes sammen. Kønnet bestemmes sikrest af en dyrlæge med krybdyrerfaring.

PARRING

Parring er ikke dokumenteret for arten. Hos *V. beccarii* jager hannen hunnen voldsomt, og parringen varer omkring to timer. Hunnen skal kunne komme ud af syne bag afskærmninger, og dyrene skilles ad, hvis jagten bliver for voldsom. Vinterhvile er ikke dokumenteret og skal ikke gives.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten lægger æg. Kuldstørrelse og antal kuld pr. år er ikke dokumenteret; 2-3 æg er lånt fra *V. beccarii* og *V. prasinus*. Giv hunnen mindst tre kasser med fugtigt løv, hvor hun kan sove og lægge æg, og søg også i den fugtige bund, fordi æggene kan blive gravet ned dér. Hunnen skal være godt fodret og have rigeligt kalk og D3, fordi dårlig kondition giver svage æg og døde fostre.

INKUBATION

Inkubationstiden er ikke dokumenteret for arten. Hos *V. beccarii* og *V. prasinus* klækker æggene efter 157-203 dage ved 29-30 °C. Læg æggene i fugtig vermiculit i en æske med små lufthuller, vend dem ikke, og undgå for våd bund og pludselige skift i fugt, især i den sidste tredjedel. Døde, fuldt udviklede fostre er et kendt problem i gruppen, og for høj fugt sidst i inkubationen og mangler hos hunnen er de hyppigst nævnte årsager.

OPDRÆT AF UNGER

Der findes ingen pasningsdata for unger af *V. bogerti*. Unger af *V. beccarii* er omkring 18 cm lange og vejer 8-10 g ved klækningen. De holdes enkeltvis i et mindre terrarie med kork, tynde grene, levende planter og solplads med UVB, ved høj luftfugtighed og daglig forstøvning, så de kan drikke dråber. Tilbyd små insekter og fluer dagligt, pudret med kalk og D3, og vej ungen jævnligt. Når den vokser, flyttes den til et terrarie på omkring 80 × 60 × 110 cm.

Sundhed og typiske fejl

Arten er næsten ikke i handlen, og det er uvist, om dyr solgt som *V. bogerti* er rigtigt bestemt. Dyr fra Indonesien og Ny Guinea er oftest vildfangne eller farmede og har ofte indvoldsparasitter. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge med krybdyrerfaring, før dyret sættes i det endelige terrarie, og hold karantæne i mindst tre måneder. Køb helst opdrættede dyr.

Typiske problemer:

- Stress og manglende appetit hos nyankomne dyr. De skal have ro, mange skjul og faste rutiner.
- For lav luftfugtighed, der giver udtørring og problemer med hudskiftet.
- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, kalk og D3.
- Fedme ved for meget fedt foder.
- Døde, fuldt udviklede fostre i æggene, når fugt og temperatur ikke passer.
- Salmonella. Vask hænderne, og brug ikke køkkenredskaber til terrariet.

Søg dyrlæge, hvis dyret taber sig, nægter føde i mere end to uger eller har indsunkne øjne, tør hud eller åndedrætsbesvær.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.